

# Luật Giao dịch điện tử và vấn đề thực thi luật

Giang viên: TS. Nguyễn Hồng Quân  
Bộ môn Thương mại điện tử

**E.mail. [quannh@ftu.edu.vn](mailto:quannh@ftu.edu.vn)**

# **Nội dung**

- 1. Vì sao phải cần ban hành Luật giao dịch điện tử**
- 2. Kế hoạch tổng thể Thương mại điện tử của Việt Nam 2015 – 2020**
- 3. Khái quát một số nội dung về TMĐT và pháp luật có liên quan**
- 4. Một số vấn đề quan trọng trong Luật giao dịch điện tử**

# Mở đầu

- ❖ TMĐT là vấn đề mới
- ❖ Cho tới năm 2002, hầu như chưa có văn bản pháp lý nào
- ❖ Pháp lệnh TMĐT
- ❖ Một số văn bản khác đã được khởi thảo ...
- ❖ ... đến cuối năm 2006 và đầu năm 2007 mới có một số Nghị định về TMĐT



# Kế hoạch tổng thể TMĐT



## ❖ Quan điểm

- TMĐT góp phần quan trọng tăng trưởng thương mại, nâng cao sức cạnh tranh
- DN là lực lượng nòng cốt ứng dụng và phát triển
- Nhà nước tạo môi trường và hỗ trợ
- Chủ động hợp tác, thu hút công nghệ
- Song hành với CNTT

# Mục tiêu



- 60% doanh nghiệp lớn tiến hành giao dịch B2B
- 80% DNVVN hiểu biết và ứng dụng TMĐT
- 10% hộ gia đình, cá nhân mua sắm qua mạng (B2C)
- 20% mua sắm công thực hiện qua mạng (B2G)





# n liên quan

- Luật Giao dịch điện tử
- Luật Công nghệ thông tin
- Nghị định TMĐT
- Nghị định Chữ ký số và dịch vụ chứng thực chữ ký số
- Nghị định Giao dịch điện tử trong hoạt động ngân hàng
- Nghị định Giao dịch điện tử trong hoạt động tài chính
- Nghị định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực CNTT
- Nghị định về ứng dụng CNTT trong các cơ quan nhà nước
- Nghị định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực thương mại

# Nội dung cơ bản của Luật Giao dịch điện tử

Được Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam  
thông qua ngày 29 tháng 11 năm 2005

Có hiệu lực từ 1-03-2006

Luật GDĐT VN 2005 gồm 8 chương ,  
54 điều

## *Công nhận giá trị pháp lý của thông điệp dữ liệu (Chương II)*

*Không phân biệt đối xử giữa giao dịch được thể hiện  
bằng văn bản và giao dịch được thể hiện bằng TĐ DL*

*Có giá trị như văn bản*

*Có giá trị như bản gốc*

*Có giá trị làm chứng cứ*



# Nội dung cơ bản của Luật

## *Công nhận giá trị pháp lý của Chữ ký điện tử (Chương III)*



*Có giá trị như chữ  
ký tay ; con dấu*

*Chứng thực CKĐT (CA)*

*Nhà cung cấp dịch vụ CA*

# **Nội dung cơ bản của Luật**

## *Chương IV.*

### **GIAO KẾT VÀ THỰC HIỆN HỢP ĐỒNG ĐIỆN TỬ**

## *Chương V.*

### **GIAO DỊCH ĐIỆN TỬ TRONG CÁC CƠ QUAN NHÀ NƯỚC**

# Mục tiêu ban hành luật Giao dịch điện tử

**Tạo môi trường pháp lý nhằm**



- Thúc đẩy ứng dụng Giao dịch điện tử,
- Thúc đẩy phát triển thương mại điện tử
- Thúc đẩy hình thành chính phủ điện tử

**Đáp ứng hội nhập  
kinh tế thế giới**



# Văn bản dưới luật để đạt nhanh mục đích ban hành luật

1. *Nghị định về Thương mại điện tử;*
2. *Nghị định về GDĐT trong lĩnh vực Tài chính,*
3. *Nghị định về GDĐT trong lĩnh vực Ngân hàng,*
4. *Nghị định về chữ ký số và chữ ký số*
5. *Nghị định về GDĐT*  
*nước;*

**Thực chất các  
nghị định này đều  
có tác động để  
phát triển TMĐT**



# Luật Giao dịch điện tử

- Bản chất của luật về TMĐT là ...
  - ... công nhận các giao dịch điện tử có tính pháp lý như các giao dịch truyền thống (bằng văn bản giấy)
- Tác dụng của một đạo luật về TMĐT
  - tạo niềm tin cho người sử dụng -> khuyến khích họ tham gia TMĐT
  - cơ sở pháp lý giải quyết tranh chấp
    - Cách tiếp cận:
      - theo ngành: tài chính, ngân hàng, thương mại
      - phương thức: hợp đồng, hóa đơn, chứng từ
      - loại hình giao dịch: hành chính, dân sự, kinh tế



# Luật Giao dịch điện tử

- Đa số quan hệ giao dịch mang tính hợp đồng (hai bên cùng thoả thuận)  
... nhưng cũng có giao dịch mang tính một chiều (hành chính, mệnh lệnh): có được điều chỉnh?
- Quy định về thương mại
  - giao kết hợp đồng điện tử
  - sàn giao dịch
  - đấu thầu/đấu giá hàng hóa
  - dịch vụ trực tuyến

# Luật Giao dịch điện tử

❖ Để một thông điệp dữ liệu được coi là có giá trị như một văn bản, phải đảm bảo:

- giá trị như văn bản gốc
- giá trị làm chứng cứ
- giá trị lưu trữ
- có thể xác thực (ký) được

❖ Chữ ký điện tử

- Chữ ký số
- Chứng thực

# Luật Giao dịch điện tử

- ❖ Khởi thảo từ 3/2004, dự thảo 8 (6/2005) có 8 chương, 55 điều.
  - Thông qua tháng 11/2005, hiệu lực: 1/3/2006
- ❖ Nội dung:
  - giá trị pháp lý của thông điệp dữ liệu;
  - giá trị pháp lý của chữ ký điện tử và thị trường chứng thực điện tử;
  - hợp đồng điện tử;
  - GDĐT của các cơ quan nhà nước;
  - bảo mật, an toàn, an ninh;
  - sở hữu trí tuệ trong GDĐT

# Các luật khác

- ❖ Luật Thương mại (sửa đổi)
- ❖ Bộ luật Dân sự (sửa đổi)
- ❖ Luật Công nghệ thông tin
- ❖ Luật Sở hữu trí tuệ
- ❖ Luật Hải quan (sửa đổi)
- ❖ Luật Kế toán



# Các văn bản dưới luật

- ❖ Nghị định về chữ ký số và dịch vụ chứng thực điện tử
- ❖ Nghị định về giao dịch điện tử trong lĩnh vực tài chính
- ❖ Nghị định về giao dịch điện tử trong lĩnh vực ngân hàng
- ❖ Nghị định về Thương mại điện tử



# Nghị định về hoạt động TMĐT

## ❖ Những vấn đề chính được đề cập:

- Giao kết hợp đồng thương mại bằng phương tiện điện tử
- Điều kiện tham gia kinh doanh thương mại điện tử
- Các hành vi thương mại trong môi trường điện tử
- Các quy định chung về môi trường kinh doanh TMĐT



# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 1. Phạm vi điều chỉnh
- Luật này quy định về giao dịch điện tử trong hoạt động của các cơ quan nhà nước; lĩnh vực dân sự, kinh doanh, thương mại và các lĩnh vực khác do pháp luật quy định.
- Các quy định của Luật này không áp dụng đối với giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, sở hữu nhà và các bất động sản khác, văn bản về thừa kế, giấy đăng ký kết hôn, quyết định ly hôn, giấy khai sinh, giấy khai tử, thương phiếu và các giấy tờ có giá khác.

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 2. Đối tượng áp dụng
- Luật này áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân lựa chọn giao dịch bằng phương tiện điện tử.

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 4. Giải thích từ ngữ Trong Luật này, các từ ngữ dưới đây được hiểu như sau:
- *1. Chứng thư điện tử* là thông điệp dữ liệu do tổ chức cung cấp dịch vụ chứng thực chữ ký điện tử phát hành nhằm xác nhận cơ quan, tổ chức, cá nhân được chứng thực là người ký chữ ký điện tử.
- *2. Chứng thực chữ ký điện tử* là việc xác nhận cơ quan, tổ chức, cá nhân, được chứng thực là người ký chữ ký điện tử.

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- *3. Chương trình ký điện tử* là chương trình máy tính được thiết lập để hoạt động độc lập hoặc thông qua thiết bị, hệ thống thông tin, chương trình máy tính khác nhằm tạo ra một chữ ký điện tử đặc trưng cho người ký thông điệp dữ liệu.
- Thông điệp dữ liệu: Là thông tin được tạo, được gửi, được nhận và được lưu trữ bằng phương tiện điện tử



# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 12. Thông điệp dữ liệu có giá trị như văn bản
- Trường hợp pháp luật yêu cầu thông tin phải được thể hiện bằng văn bản thì thông điệp dữ liệu được xem là đáp ứng yêu cầu này nếu thông tin chứa trong thông điệp dữ liệu đó có thể truy cập và sử dụng được để tham chiếu khi cần thiết.

# Những hợp đồng nào có thể ký dưới dạng dữ liệu điện tử ?

- Đ 24 Luật thương mại 2005: quy định HĐ mua bán hàng hóa được thể hiện bằng văn bản, lời nói, hành vi
- Đ 27: Quy định HĐ mua bán hàng hóa quốc tế phải được thực hiện trên cơ sở hợp đồng bằng văn bản hoặc hình thức khác có giá trị tương đương
- Đ12 Luật giao dịch điện tử: Trường hợp pháp luật yêu cầu thông tin phải được thể hiện bằng văn bản thì thông điệp dữ liệu được xem là đáp ứng yêu cầu này nếu thông tin chứa trong thông điệp dữ liệu đó có thể truy cập và sử dụng được để tham chiếu khi cần thiết

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Một doanh nghiệp gửi thư điện tử đặt hàng và nhận được chấp nhận của phía bên kia bằng fax. Hợp đồng này có giá trị không?
- Có.
- Luật giao dịch điện tử, Điều 4, K6: Giao dịch điện tử là giao dịch được thực hiện bằng các phương tiện điện tử
- Với điều kiện:
  - Các bên thỏa thuận sử dụng hình thức này
  - Có ký tên đóng dấu
  - Cần xác nhận đã nhận được chấp nhận

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

- Điều 13. Thông điệp dữ liệu có giá trị như bản gốc
- Thông điệp dữ liệu có giá trị như bản gốc khi đáp ứng được các điều kiện sau đây:
  1. Nội dung của thông điệp dữ liệu được bảo đảm toàn vẹn kể từ khi được khởi tạo lần đầu tiên dưới dạng một thông điệp dữ liệu hoàn chỉnh.
  2. Nội dung của thông điệp dữ liệu được coi là toàn vẹn khi nội dung đó chưa bị thay đổi, trừ những thay đổi về hình thức phát sinh trong quá trình gửi, lưu trữ hoặc hiển thị thông điệp dữ liệu.

# Giá trị tương đương bản gốc

- Hợp đồng điện tử được forward (gửi chuyển tiếp) vào một hộp thư điện tử chuyên dùng để lưu trữ có giá trị như bản gốc hay không?
- Điều 15. Lưu trữ thông điệp dữ liệu
  - a) Nội dung của thông điệp dữ liệu đó có thể truy cập và sử dụng được để tham chiếu khi cần thiết;
  - b) Nội dung của thông điệp dữ liệu đó được lưu trong chính khuôn dạng mà nó được khởi tạo, gửi, nhận hoặc trong khuôn dạng cho phép thể hiện chính xác nội dung dữ liệu đó;
  - c) Thông điệp dữ liệu đó được lưu trữ theo một cách thức nhất định cho phép xác định nguồn gốc khởi tạo, nơi đến, ngày giờ gửi hoặc nhận thông điệp dữ liệu



## DS diem danh

[Inbox](#)

from **Kỳ Nam Trần** <kynamtran@yahoo.com.vn>  
to **quannh** <quannh@ftu.edu.vn>  
date Mar 17, 2009 8:15 PM  
subject DS diem danh  
signed-by yahoo.com.vn

[hide details](#) Mar 17 (23 hours ago)

[Reply](#)

Nguồn gốc khởi tạo

Looking for more options? [Try the dropdown menu.](#)

Mình gửi Quan DS diem danh của 2 lớp.  
Vui lòng xem file đính kèm.

Than,  
Tran Ky Nam  
Small and Medium Enterprise Promotion Center  
Vietnam Chamber of Commerce and Industry - Danang Branch (VCCI Danang)  
Office: +84.5113.607844  
Cell: +84.989.226639  
Email: [kynamtran@yahoo.com.vn](mailto:kynamtran@yahoo.com.vn)  
[kynamtran1@gmail.com](mailto:kynamtran1@gmail.com)

Chia sẻ video khi đang chat với bạn bè qua Messenger.  
[Nay đã có trên Yahoo! Messenger mới.](#)

2 attachments — [Download all attachments](#)

 **DS diem danh K16.doc**  
169K [View as HTML](#) [Open as a Google document](#) [Download](#)

 **DS diem danh K25.doc**  
161K [View as HTML](#) [Open as a Google document](#) [Download](#)

[Reply](#) [Forward](#)

from **Quan Nguyen Hong** <quannh@ftu.edu.vn>  
to **quannh** <quannh@ftu.edu.vn>

[hide details](#) 8:10 pm (15 hours ago)

[Reply](#)

[New window](#)

[Print all](#)

[Collapse all](#)

[Forward all](#)

Sponsored

[Cấp cứu điện](#)

Điện thoại bị rò rỉ  
Mang tới TA\_M  
[www.gsm.vn](http://www.gsm.vn)

[Indochina Cap](#)

Managing Vietn  
listed on the L  
[www.indochina](http://www.indochina)

[Phần mềm tập](#)

Tải các phần m  
tiếng Anh hiệu  
[www.ohaysoft](http://www.ohaysoft)

[Công việc Tư](#)

Cơ hội làm việc  
tốt nhất. Đăng  
[www.VietnamV](http://www.VietnamV)

[About](#)

[Reply](#) [Forward](#)

☆ from ● **Quan Nguyen Hong** <quannh@ftu.edu.vn>  
to ● quannh <quannh@ftu.edu.vn>  
date Mar 18, 2009 8:10 PM  
subject Fwd: DS diem danh  
mailed-by ftu.edu.vn  
- Hide quoted text -

[hide details](#) 8:10 pm (15 hours ago) [Reply](#)

----- Forwarded message -----

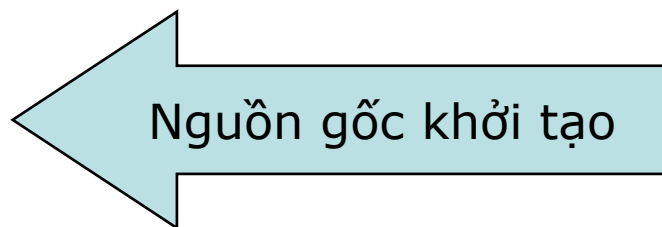
From: **Kỳ Nam Trần** <kynamtran@yahoo.com.vn>  
Date: Mar 17, 2009 8:15 PM  
Subject: DS diem danh  
To: [quannh@ftu.edu.vn](mailto:quannh@ftu.edu.vn)

Mình gửi Quan DS diem danh của 2 lớp.  
Vui lòng xem file đính kèm.

Than,  
Tran Kỳ Nam  
Small and Medium Enterprise Promotion Center  
Vietnam Chamber of Commerce and Industry - Danang Branch (VCCI Danang)  
Office: +84.5113.607844  
Cell: +84.989.226639  
Email: [kynamtran@yahoo.com.vn](mailto:kynamtran@yahoo.com.vn)  
[kynamtran1@gmail.com](mailto:kynamtran1@gmail.com)

Chia sẻ video khi đang chat với bạn bè qua Messenger.  
[Nay đã có trên Yahoo! Messenger mới.](#)

--  
Nguyen Hong Quan  
Faculty of E-Commerce



# Chủ thể của hợp đồng điện tử

- Để hợp đồng có hiệu lực, chủ thể phải có năng lực pháp lý và năng lực hành vi, đối với hợp đồng điện tử rất khó xác định do không biết chủ thể chính xác là ai?
- Khi mua hàng tại [www.amazon.com](http://www.amazon.com), người bán trong hợp đồng điện tử là ai?
- Điều 16. Người khởi tạo thông điệp dữ liệu
- Mục 2... việc xác định người khởi tạo một thông điệp dữ liệu được quy định như sau:
  - a. Một thông điệp dữ liệu được xem là của người khởi tạo nếu thông điệp dữ liệu đó được người khởi tạo gửi hoặc được gửi bởi một hệ thống thông tin được thiết lập để hoạt động tự động do người khởi tạo chỉ định;

# Mua hàng trên Amazon.com

Or enter a new shipping address

Be sure to click "Ship to this address" when done.

Full Name:

Address Line1:

Street address, P.O. box, company name, c/o

Address Line2:

Apartment, suite, unit, building, floor, etc.

City:

State/Province/Region:

ZIP/Postal Code:

Country:

United States

Thông điệp được tạo sẵn  
từ nhà cung cấp



Phone Number:

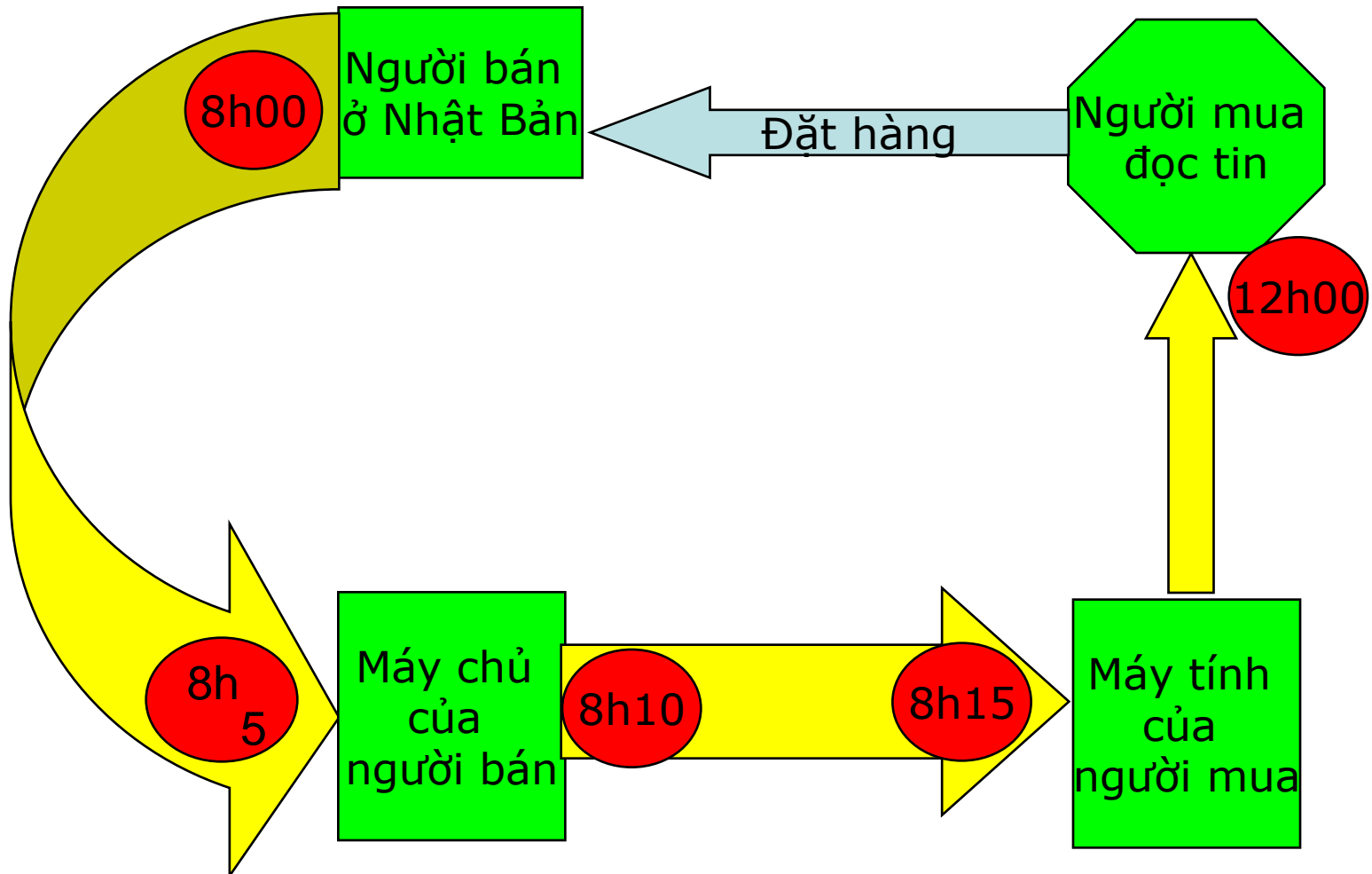
Ship to this address

# Thời gian hình thành hợp đồng

---

- Người bán nhận được một đơn đặt hàng bằng thư điện tử, có ký bằng chữ ký số của người mua. Sau khi nghiên cứu, người bán gửi thông điệp đồng ý với nội dung đặt hàng. Thời điểm nào được coi là thông điệp này đã được gửi đi? Biết rằng lúc đó người bán đang ở Tokyo còn máy chủ e-mail của người bán đặt tại Hà Nội.
- **Trả lời: Thời điểm thông điệp rời khỏi máy chủ mail tại Hà Nội.**
- **Điều 17. K1: Thời điểm gửi một thông điệp dữ liệu là thời điểm thông điệp dữ liệu này nhập vào hệ thống thông tin ngoài sự kiểm soát của người khởi tạo.**

# Mô hình ví dụ





# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 17. Thời điểm, địa điểm gửi thông điệp dữ liệu Trong trường hợp các bên tham gia giao dịch không có thoả thuận khác thì thời điểm, địa điểm gửi thông điệp dữ liệu được quy định như sau:
  1. Thời điểm gửi một thông điệp dữ liệu là thời điểm thông điệp dữ liệu này nhập vào hệ thống thông tin nằm ngoài sự kiểm soát của người khởi tạo;

# Địa điểm hình thành hợp đồng

---

- Trong trường hợp trên, địa điểm nào được coi là địa điểm gửi chấp nhận đặt hàng của người bán: Tokyo hay Hà Nội.
- **Trả lời: Hà Nội**
- **Điều 17, khoản 2. Địa điểm gửi thông điệp dữ liệu là trụ sở của người khởi tạo nếu người khởi tạo là cơ quan, tổ chức hoặc nơi cư trú của người khởi tạo nếu là cá nhân. Trường hợp người khởi tạo có nhiều trụ sở thì địa điểm gửi thông điệp dữ liệu là trụ sở có mối liên hệ mật thiết nhất đối với giao dịch.**

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 18. Nhận thông điệp dữ liệu
- 1. Người nhận thông điệp dữ liệu là người được chỉ định nhận thông điệp dữ liệu từ người khởi tạo thông điệp dữ liệu nhưng không bao hàm người trung gian chuyển thông điệp dữ liệu đó.
- 2. Trong trường hợp các bên tham gia giao dịch không có thoả thuận khác thì việc nhận thông điệp dữ liệu được quy định như sau:
  - a) Người nhận được coi là đã nhận được thông điệp dữ liệu nếu thông điệp dữ liệu đó được nhập vào hệ thống thông tin của mình;

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 18. Nhận thông điệp dữ liệu
- 2.

b) Người nhận có quyền coi mỗi thông điệp dữ liệu nhận được là một thông điệp dữ liệu độc lập, trừ trường hợp thông điệp dữ liệu đó là bản sao của một thông điệp dữ liệu khác mà người nhận biết hoặc buộc phải biết thông điệp dữ liệu đó là bản sao;

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 18. Nhận thông điệp dữ liệu
- c) Trường hợp trước hoặc trong khi gửi thông điệp dữ liệu, người khởi tạo có yêu cầu hoặc thoả thuận với người nhận về việc người nhận phải gửi cho mình thông báo xác nhận khi nhận được thông điệp dữ liệu, thì người nhận phải thực hiện đúng yêu cầu hoặc thoả thuận này;

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 18. Nhận thông điệp dữ liệu
- d) Trường hợp trước hoặc trong khi gửi thông điệp dữ liệu, người khởi tạo đã tuyên bố thông điệp dữ liệu đó chỉ có giá trị khi có thông báo xác nhận thì thông điệp dữ liệu đó được coi là chưa gửi cho đến khi người khởi tạo nhận được thông báo của người nhận xác nhận đã nhận được thông điệp dữ liệu đó;

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 18. Nhận thông điệp dữ liệu
- đ) Trường hợp người khởi tạo đã gửi thông điệp dữ liệu mà không tuyên bố về việc người nhận phải gửi thông báo xác nhận và cũng chưa nhận được thông báo xác nhận thì người khởi tạo có thể thông báo cho người nhận là chưa nhận được thông báo xác nhận và ấn định khoảng thời gian hợp lý để người nhận gửi xác nhận. Nếu người khởi tạo vẫn không nhận được thông báo xác nhận trong khoảng thời gian đã ấn



# Luật Giao dịch điện tử (VN, 2006)

---

- Điều 19. Thời điểm, địa điểm nhận thông điệp dữ liệu
- Trong trường hợp các bên tham gia giao dịch không có thoả thuận khác thì thời điểm, địa điểm nhận thông điệp dữ liệu được quy định như sau:
  1. Nếu người nhận đã chỉ định một hệ thống thông tin để nhận thông điệp dữ liệu, thời điểm nhận là thời điểm thông điệp dữ liệu nhập vào hệ thống thông tin được chỉ định. Trường hợp người nhận không chỉ định một hệ thống thông tin để nhận thông điệp dữ liệu, thì thời điểm nhận thông điệp

# Luật Giao dịch điện tử (VN,2006)

---

- Điều 19. Thời điểm, địa điểm nhận thông điệp dữ liệu
- 2. Địa điểm nhận thông điệp dữ liệu là trụ sở của người nhận nếu người nhận là tổ chức hoặc nơi cư trú thường xuyên của người nhận nếu người nhận là cá nhân. Nếu người nhận có nhiều trụ sở thì địa điểm nhận thông điệp dữ liệu là trụ sở có mối liên hệ mật thiết nhất với giao dịch.

# Xác nhận đã nhận được thông điệp dữ liệu

- Người nhận đã nhìn thấy thông điệp dữ liệu nhưng chưa mở ra đọc, trường hợp này có được coi là đã nhận được hay không?
- Có; Điều 18, khoản 2, mục b.
- **Người nhận được xem là đã nhận được thông điệp dữ liệu nếu thông điệp dữ liệu đã được nhập vào hệ thống thông tin do người đó chỉ định và có thể truy cập được. Trong trường hợp không mở ra, hoặc không đọc được có thể thông báo lại cho bên kia gửi lại**

# Xác nhận đã nhận được thông điệp dữ liệu

---

- Người gửi có được miễn trách đối với thông điệp đã gửi không
- Điều 18, K2, đ: Trường hợp người khởi tạo đã gửi thông điệp dữ liệu mà không tuyên bố về việc người nhận phải gửi thông báo xác nhận và cũng chưa nhận được thông báo xác nhận thì người khởi tạo có thể thông báo cho người nhận là chưa nhận được thông báo xác nhận và ấn định khoảng thời gian hợp lý để người nhận gửi xác nhận.
- 13/11/2021 Nếu người khởi tạo vẫn không nhận được thông báo xác nhận trong khoảng thời gian 45

# Chủ thể của hợp đồng điện tử

---

- Trong giao dịch B2C:
  - Uy tín, thương hiệu của chính doanh nghiệp đó
  - Sự xác thực của một cơ quan có uy tín (Bộ thương mại, nhà cung cấp dịch vụ Internet, cơ quan quản lý sàn giao dịch điện tử, Verisign...)
- Để xác thực khách hàng, doanh nghiệp căn cứ vào:
  - Thẻ tín dụng
  - ID number, địa chỉ, vân tay, giọng nói...
- Trong giao dịch B2B:
  - Các doanh nghiệp xác thực lẫn nhau thông qua:
  - Cơ quan chứng thực khi sử dụng chữ ký số
  - Thông qua một cơ quan quản lý, tổ chức có uy tín

# Chủ thể của hợp đồng điện tử

---

- Trong giao dịch B2C:
  - VCCI
  - Thương vụ
  - Portal
  - Công ty
  - Visit

# XIN CẢM ƠN!

Giảng viên: TS. Nguyễn Hồng Quân

Bộ môn Thương mại điện tử

Trường Đại học Ngoại thương

ĐT: 0904683850

Email: [Quannh@ftu.edu.vn](mailto:Quannh@ftu.edu.vn)